

Folketingets Udvalg for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri
Christiansborg
1240 København K.

København, den 28. marts 2006
Sag/dok.: 1874, 6733
/ 192978

Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har i brev af 3. marts 2006 (Alm. del) bedt mig svare på følgende spørgsmål:

Spørgsmål nr. 239

”Vil ministeren kommentere artiklen fra DR Nyheder Online af 27. februar 2006, "Muslinger får nye banker" og herunder redegøre for, i hvor stor udstrækning faldet i bestanden af muslinger i Limfjorden skyldes overfiskeri, og for hvilke initiativer ministeren vil tage i forlængelse af faldet i bestanden?”

Svar:

- ./. Artiklen fra DR Nyheder Online udspringer af oplysninger om et forskningsprojekt fra Danmarks Fiskeriundersøgelser. Jeg har derfor bedt Danmarks Fiskeriundersøgelser om vedlagte notat, der redegør for muslingebestandens tilstand i Limfjorden.

Som det fremgår af notatet, er der ikke grundlag for at påstå, at der har været tale om et overfiskeri. Muslingebestanden i Limfjorden har været faldende, men ifølge Danmarks Fiskeriundersøgelser kan forklaringen findes i en lang række forskellige faktorer og forhold, herunder nedgang i rekruttering, iltsvind, ændrede bundforhold, temperaturforandringer og søstjerner.

Danmarks Fiskeriundersøgelser har allerede taget skridt til at øge bestandsovervågningen, således at der i rette tid kan rådgives om den fremtidige fiskbare mængde. Jeg hæfter mig i denne sammenhæng ved, at muslingefiskerne på eget initiativ i 2005 valgte at næsten halvere

den ugentlige kvote, hvilket for mig at se er et klart udtryk for fiskernes egeninteresse i, at muslingebestanden ikke overfiskes.

Sideløbende med en yderligere monitoring forventer Danmarks Fiskeriundersøgelser fortsat at gennemføre og deltage i en række projekter af betydning for blåmuslingebestanden – herunder, som det fremgår af DR Nyheder Onlines artikel, at skabe nye muslingebanker ved hjælp af tomme muslingskaller.

Hans Chr. Schmidt

/ Knud Larsen

Danmarks Fiskeriundersøgelser

Afdeling for Havøkologi og Akvakultur / PDO

Dato: 23. marts 2006

J.nr.: 2002-221-0018

Notat om bestandsudviklingen af blåmuslinger i Limfjorden

Med henvisning til spørgsmål af 3. marts 2006 fra Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri til Ministeren for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri ønskes redegørelse for:

I hvor stor udstrækning faldet i bestanden af blåmuslinger i Limfjorden skyldes overfiskeri, og hvilke initiativer ministeren vil tage i forlængelse af faldet i bestanden.

Endvidere ønskes kommentarer fra Ministeren til radioudsendelse, hvor limfjordsfiskerne afviser overfiskeri, samt en redegørelse for søstjernernes betydning for bestandsreduktionen.

Dette notat vil fremlægge DFU's viden om baggrunden for bestandsreduktionen af blåmuslinger, herunder fiskeriet og søstjernernes betydning. Endvidere vil mulige initiativer til genetablering af muslingebestanden blive beskrevet.

Baggrund for bestandsnedgang

I Muslingeudvalgets rapport til Ministeren for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (2004) angives det, at bestanden af blåmuslinger i de områder, der er åbent for fiskeri, er faldet fra 770 000 tons i 1993 til 345 000 tons i 2003. I september 2004 registreredes der dog en stigning til 488.000 tons. Der er dog overordnet i hele perioden fra 1993 tale om en faldende tendens.

I en DFU-rapport fra 2004 (Kristensen og Hoffmann 130-04) konkluderer DFU, at: *”Defineres et bæredygtigt fiskeri som et fiskeri, hvor bestand og økosystem kan nå at genetableres, inden det påvirkes af nye antropogene effekter (bla. iltsvind, fiskeri), må det nuværende muslingefiskeri i Limfjorden betragtes som værende i en ikke bæredygtig udvikling. Såfremt der fortsat er reduceret rekruttering sammenkædet med iltsvind, kan der forventes et mindre fiskeri de nærmeste år. En øget indsats med hensyn til at formindske iltsvind, samt igangsættelse af reetablering af bundstrukturen kombineret med forskellige fiskerimæssige tiltag vil kunne ændre denne udvikling”.*

Muslingefiskerne har i 2005 på eget initiativ reduceret deres ugekvoter fra 80 til 45 tons pga. manglende forekomster af blåmuslinger med en kvalitet egnet til fiskeri, dette på trods af den observerede øgning i bestanden i 2004. Der er ikke gennemført bestandsmålinger af DFU i 2005, hvorfor oplysninger om bestandsreduktionen udelukkende stammer fra oplysninger fra erhvervet. Med den viden om fiskeriet, bestandsstørrelser og bestandsændringer de seneste år, som DFU sidder inde med er der ingen grund til at påstå, at der har været tale om et overfiskeri på muslinger i Limfjorden.

Af Muslingeudvalgets rapport fremgår det, at forklaringen på bestandsnedgangen sandsynligvis skyldes en kombination af flere faktorer, herunder fiskeri, iltvind og fjernelse af skaller og sten, som forringer produktionen af muslinge yngel i fiskeriområderne. På baggrund af antagelserne om at skrabning efter muslinger giver substratforringelser, anbefalede Muslingeudvalget, at der i forbindelse med tilladelser til fremtidigt fiskeri knyttet krav om genetablering af naturligt forekommende bundforhold (se nedenfor).

Der er også andre forhold end de nævnte, der kan påvirke størrelsen af muslingebestanden. F.eks. er der gennem de seneste 25 år målt en temperaturstigning på 1.5 til 2° C i Limfjordens overfladevand, hvilket kan have betydning for blåmuslingebestandens tilstand. Endvidere er der konstateret en reduceret udledning af både kvælstof og fosfor, som i andre sammenhænge er positiv, men som kan have betydning for muslingernes fødegrundlag, og dermed produktion.

Søstjerner

Fiskerne i Limfjorden har i 2005 meldt om stor dødelighed af muslinger på kulturbanker/genudlægningsbanker og tilskriver denne dødelighed forekomsten af store mængder søstjerner. Erhvervet har undersøgt mulighederne for at etablere et fiskeri efter søstjerner for på denne måde at reducere dødeligheden i bestanden. DFU har tidligere undersøgt betydningen af søstjerner for muslingernes bankedannelse (Dolmer 1998), men har ikke kvantitative data for disses effekt. - At der kan forekomme stor dødelighed på en muslingeбанке forårsaget af angreb fra søstjerner er dog en kendsgerning.

Der er som nævnt en række faktorer, der har indflydelse på muslingebestandens udvikling. Det er ikke muligt med det nuværende vidensgrundlag at vurdere de relative betydninger af de enkelte faktorer. Fra DFU's siden vil bestandsovervågningen blive øget ligesom der ønskes iværksat en række projekter med det formål at fremme bestandsudviklingen – se nedenfor.

Initiativer til at kompensere for den faldende udvikling i muslingebestanden

DFU gennemfører og deltager i en række projekter, der skal undersøge og udvikle metoder til at genopbygge en høj produktion af blåmuslinger:

DFU har i februar 2006 søgt Fødevareministeriet om midler til et projekt vedrørende udvikling af kulturbanker i Limfjorden. Et element i dette projekt er på baggrund af 10-års data at analysere Limfjordens bundforhold med henblik på at 1) undersøge om der er sket en reduktion i forekomsten af bundsubstrat, og om det i givet fald kan forklare nedgangen i blåmuslinger, 2) identificere de områder, hvor det vil være hensigtsmæssigt at forbedre bundsubstratet (udlægge muslingeskaller) til øget muslinge yngelproduktion og 3) udvikle og teste udlægningsmetoder af skaller.

Endvidere har DFU i samarbejde med Dansk Skaldyrcenter, søgt Fødevareministeriet om midler til et projekt, der har som delmål at udvikle metoder til kontrol af søstjerner i forbindelse med kulturbankedyrkning. I forbindelse med projektet vil der dels ske en kortlægning af søstjernebestanden ud fra en 10-års dataserie, og dels gennemføres en test af fiskeri efter søstjerner med henblik på kontrol af bestanden. Ligeledes vil søstjernernes kommercielle anvendelsesmuligheder efter fiskeri blive analyseret.